
Met trots presenteren we De Omwenteling. Het resultaat van bijna een jaar werken in een voortschrijdende crisis door het corona-virus. Een jaar waarin veel gebeurde, er naast stilstand enorme ontwikkeling zichtbaar was en waar de tegenstellingen in meerdere opzichten verscherpten. Bestaande verschillen werden zichtbaarder en de kritische kanten aan het sociale construct dat onder onze samenleving ligt werden danig op de proef gesteld. Soms was het voldoende, maar vaak ook niet.

DE KOERS VERLEGGEN

Fundamenten in de zorg voor onze jeugd

Mark Weghorst

Toen in maart 2020 de eerste lockdown begon en kort daarna de eindtoets voor het basisonderwijs geschrapt werd startte het proces naar De Omwenteling. We voorzagen dat de eindtoets grote consequenties zou hebben op tienduizenden kinderen in groep 8 en dat het kwetsbaarheidsdiscours daarvoor geen geschikte taal zou bieden. Samen met professionals uit onderwijs en jeugdgezondheidszorg, uit wetenschap en praktijk zochten we naar antwoorden op de maatschappelijke vragen die er daarmee lagen. Die antwoorden vonden we bij elkaar, in nieuwe samenwerkingen en in het blijven reflecteren op wat er aan de hand is.

De Klas

We startten daarom het initiatief De Klas. Een goede manier, als de actualiteit in de samenleving vraagt om een breed gesprek, een inhoudsvolle dialoog gericht op het vergroten van de flexibiliteit, wendbaarheid en veerkracht, om daar inhoud en

vorm aan te geven. De Klas leverde meer resultaten op: we maakten een praatplaat (zie de derde pagina) waarmee we de toekomst dichterbij haalden voor jongeren in deze periode. Centraal in de plaat staat de jongere, maar wie iets verder

We voorzagen dat de eindtoets grote gevolgen zou hebben

doorkijkt ziet dat het contextrijke landschap waar deze jongere zich bevindt net zo belangrijk is. Daarnaast zijn we gestart met een innovatiechallenge Missie Veerkracht, waarmee we de veerkracht van jongeren gaan versterken en ten derde werkten we aan De Omwenteling, een bundel reflecties op deze tijd. Een crisis vraagt veel van de samenleving. Het vraagt zeker handelen in onzekere omstandigheden, het

verdragen van risico's in een tijd die schreeuwt om veiligheid en het roept om progressieve acties, waar behoedzaamheid het credo is.

Waterkering

Sommigen vinden nu al de tijd om wat verder vooruit te kijken en nu al lessen te trekken uit deze periode en de aanloop tot deze crisis. De huidige crisis heeft parallellen met een oude crisis. Het hoge water midden jaren negentig van de vorige eeuw vroeg op dat moment om handelen. 250.000 mensen werden in een tijd van twee weken geëvacueerd. Het ging net goed, maar het legde ook het achterstalig onderhoud aan onze dijkbeveiliging bloot. Na grondige reflectie ontstond het programma Ruimte voor de Rivier, dat 25 jaar later nog steeds in uitvoering is en waarmee op verschillende fronten wordt ingezet. Zo worden de dijken hoger waar het echt niet anders kan, zijn de fundamenten van dijken verstevigd, om ze duurzaam te maken zodat ze weerstand kunnen bieden tegen wassend water en krijgt het

Over Mark Weghorst

Mark is één van de changemakers van het Nederlands Centrum Jeugd-gezondheid. Hij is initiator van de Werkplaats Gezond Verstand, lid van team Onderwijs en heeft vanuit zijn basis als maatschappelijk werker zijn hart verpand aan preventie en de publieke zaak. Vanuit zijn diverse achtergrond verbindt hij verschillende werelden en maakt daarin graag cross-overs. De morele vragen van ieder vakmens zijn daarbij steeds vaker het aangrijpingspunt van een beweging naar een betere wereld.

water de ruimte waar dat kan door rivieren te kunnen laten overlopen. Ondertussen weten we van elke druppel in het land waar die zich wanneer bevindt en waarom dat oké is. Het veiligheidsdenken dat alleen tot hoge dijken en zandzakken

Er is nú urgentie om een programma voor 25 jaar vorm te geven

leidde werd zo vergezeld en ingehaald door risicodenken, waarbij ontspanning en ruimte de boven- toon voerde.

Fundamenten

De coronacrisis kan voor eenzelfde omwenteling zorgen in de ontwikkeling van onze jeugd, mits we de tijd nemen om te kijken naar het achterstallig onderhoud dat er ligt. Wat hebben we laten schieten, wat kunnen we nog herstellen en hoe creëren we ruimte waar dit kan.

Hoe staat het met de fundamenten in onze zorg voor de jeugd? Zijn die stevig genoeg, beschermend genoeg? Bieden ze alle kinderen bescherming? Hoeveel risico staan we toe en durven we de veiligheid op de proef te stellen? Waar kunnen we met onze volle aandacht niets doen in de wetenschap dat het wel goed komt en waar moeten we actief aan de slag? Er is nú urgentie om een programma voor 25 jaar inhoud te geven.

Bijzondere mensen

We kozen bij een aantal maatschappelijke thema's de mensen die ons daar met hun denken in opvielen en die ideeën hebben over hoe de toekomst met betrekking tot dat thema dichterbij gehaald kan worden. Journalist Anja Klein interviewde in een strak tijdschema en met de beperking van coronamaatregelen deze bijzondere mensen. Het leverde interviews op waarin het denken van deze bijzondere mensen centraal staat, maar waarbij ook steeds aandacht is voor de mens achter dat denken. We zijn verheugd dat de door ons gevraagde mensen meewerkten aan

deze opzet, waarin het proces van groter belang was dan het resultaat. Samen bestrijken zij een groot terrein en de verrassing van het samenbrengen van deze interviews zit vooral in de onderlinge versterking van hun verschillende perspectieven. We zijn dank verschuldigd dat zij hun inzichten met ons wilden delen. Bert Wienen over inclusie, Barbara Baarsma over kanskracht, Ingrid Paalman over de stem van de lerende en de professional, Jeroen Lammers over welbevinden, Bram Eidhof over burgerschap en democratie, Paul van der Velpen over preventie en publieke gezondheid en Mark Levels over gezondheidsverschillen en de arbeidsmarkt.

Nieuwe route

Met deze thema's en zienswijzen zijn we zeker niet compleet, maar geeft het wel een breed overzicht in de kansen die er nu liggen om de omwenteling tot stand te brengen.

We moeten deze crisis aangrijpen om de koers te verleggen

De Omwenteling gaat niet over radicale veranderingen, over onderwijsrevoluties of over zaken die helemaal anders moeten. Het gaat wél over de manier waarop we een crisis, die op een aantal vlakken tot stilstand leidt kunnen aangrijpen om de koers te verleggen, keuzes te heroverwegen om zo tot een nieuwe route te komen. De weloverwogen inzichten in De Omwenteling zijn een uitnodiging aan al die denkers om daarin mee te doen en aan te haken.

DE TOEKOMST DICHTERBIJ HALEN

